

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA KOMISIJA ZA KONTROLU
POSTUPAKA JAVNE NABAVE**

KLASA: UP/II-034-02/24-01/16

URBROJ: 354-02/13-24-5

Zagreb, 5. veljače 2024.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, OIB: 95857869241, u Vijeću sastavljenom od članova: Maje Kuhar, predsjednice, te Karmele Dešković i Zvonimira Jukića, članova, povodom žalbe žalitelja Triglav osiguranje d.d., Zagreb, OIB: 29743547503, u odnosu na dokumentaciju o nabavi u pregovaračkom postupku javne nabave s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, s namjerom sklapanja okvirnog sporazuma s više gospodarskih subjekata na četiri godine, broja objave: 2023/S 017-0054856, predmeta nabave: osig. vojnih osoba i djelatnika MORH-a koji sudjeluju u operacijama potpore miru i ostala osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane od posljedica nesretnog slučaja (nezgode), naručitelja Ministarstvo obrane, Zagreb, OIB: 66486182714, na temelju članka 3. Zakona o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave (Narodne novine, broj 18/13, 127/13, 74/14, 98/19 i 41/21), članka 398. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/16 i 114/22, dalje u tekstu: ZJN 2016) te članka 78. Uredbe o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti (Narodne novine, broj 19/18) donosi sljedeće

R J E Š E N J E

1. Poništava se dokumentacija o nabavi u točki 4.2. podtočki 3. i točka 4.3. u dijelu: „Pod istim ili sličnim pruženim uslugama naručitelj će smatrati sljedeće: bilo koje od osiguranja navedeno u točki 2.1. Dokumentacije o nabavi i/ili osiguranje letačkog osoblja od posljedica nesretnog slučaja i/ili osiguranje osoba koje rade na poslovima razminiranja od posljedica nesretnog slučaja i/ili kolektivno osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja.“, u pregovaračkom postupku javne nabave s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, s namjerom sklapanja okvirnog sporazuma s više gospodarskih subjekata na četiri godine, broja objave: 2023/S 017-0054856, predmeta nabave: osig. vojnih osoba i djelatnika MORH-a koji sudjeluju u operacijama potpore miru i ostala osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane od posljedica nesretnog slučaja (nezgode), naručitelja Ministarstvo obrane, Zagreb.
2. Nalaže se naručitelju Ministarstvo obrane, Zagreb da u roku od 8 dana od dana javne objave ovog Rješenja na internetskim stranicama Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave nadoknadi žalitelju Triglav osiguranje d.d., Zagreb troškove žalbenog postupka u iznosu od 49.410,62 eura.

O b r a z l o ž e n j e

Naručitelj Ministarstvo obrane, Zagreb objavio je 2. siječnja 2024. u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (dalje u tekstu: EOJN RH) poziv za nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u pregovaračkom postupku javne nabave s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, s namjerom sklapanja okvirnog sporazuma s više gospodarskih subjekata na četiri godine, broja objave: 2023/S 017-0054856, predmeta nabave: osig. vojnih osoba i djelatnika MORH-a koji sudjeluju u operacijama potpore miru i ostala osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane od posljedica nesretnog slučaja (nezgode). Kriterij odabira je ekonomski najpovoljnija ponuda koja se određuje na temelju cijene kao jedinog kriterija.

Na sadržaj dokumentacije o nabavi urednu žalbu je ovome tijelu 12. siječnja 2024. izjavio žalitelj Triglav osiguranje d.d., Zagreb. Žalitelj u žalbi osporava zakonitost pojedinih odredbi dokumentacije o nabavi, predlaže poništiti sporni dio dokumentacije o nabavi koji je zahvaćen nezakonitošću odnosno točku 4.2. podtočku 3. i dio točke 4.3. dokumentacije o nabavi, uz naknadu žalbenog troška.

U odgovoru na žalbu naručitelj u bitnome osporava žalbene navode te predlaže odbiti žalbu kao neosnovanu.

Tijekom žalbenog postupka izvedeni su dokazi pregledom i analizom dostavljenog dokaznog materijala koji se sastoji od poziva na nadmetanje, dokumentacije o nabavi te ostalih dokaza.

Žalba je dopuštena, pravodobna, uredna te izjavljena od ovlaštene osobe.

Žalba je osnovana.

Žalitelj osporava zakonitost točke 4.2. podtočke 3. dokumentacije o nabavi navodeći da je naručitelj postupio protivno člancima 256. do 259. ZJN 2016 odnosno da uvjet ekonomske i financijske sposobnosti nije doveo u vezu s predmetom nabave, njime se ne osigurava da će gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavu i uvjet je propisan iznad minimalne razine. Žalitelj dalje citira članak 11. stavak 1. Zakona o osiguranju (Narodne novine broj 30/15, 112/18, 63/20, 133/20 i 151/22) te članak 2. stavak 1. Pravilnika o sadržaju programa planiranog reosiguranja (Narodne novine broj 23/16 i 27/16) gdje je propisano da određivanje samopridržaja i programa reosiguranja predstavlja jednu od obveza u isključivoj domeni uprave društva za osiguranje koja je u donošenju i izvršenju svojih obveza dužna postupati u skladu s mjerodavnim propisima. Žalitelj navodi da određivanje samopridržaja i programa reosiguranja ima za cilj postizanje adekvatne financijske stabilnosti odnosno snage društva za osiguranje u slučaju nastanka/ostvarenja velikih rizika koji bi svojim ostvarenjem/nastankom financijski mogli ugroziti financijsko poslovanje konkretnog društva za osiguranje. Stoga, navodi žalitelj, društvo za osiguranje pokriva reosiguranjem onaj dio preuzetih rizika koji prema tablicama maksimalnog pokriva prelaze samopridržaj odnosno vlastite udjele u kompenzaciji rizika iz čega proizlazi da su upravo osiguravajuća društva ta koja bi trebala određivati iznos za koji je potrebno reosiguranje, odnosno koji iznos viška rizika će prenijeti, što je i propisano odredbama relevantnog podzakonskog propisa odnosno spomenutog Pravilnika. Navedeno proizlazi i iz dosadašnje prakse Državne komisije (rješenje KLASA: UP/II-034-02/20-01/431). Žalitelj dalje navodi da naručitelj u dokumentaciji o nabavi uopće nije pojasnio

po kojem je kriteriju postavio reosigurateljno pokriće u iznosu od 2.500.000,00 eura, slijedom čega je uopće nemoguće ispitati opravdanost ovako postavljenog kriterija sposobnosti. Na taj način je postupio i protivno načelu tržišnog natjecanja i jednakog tretmana iz članka 4. ZJN 2016 te gospodarskim subjektima dao prednost odnosno stavio ih u nepovoljan položaj. Društvo za osiguranje može imati samopridržaj iznad iznosa koji je postavio naručitelj, odnosno može imati adekvatnost vlastitog kapitala znatno iznad nekog drugog društva kojem je potrebno sklapanje ugovora o reosiguranju. Posljedično, takvo društvo za osiguranje može biti toliko financijski jako da mu nikakav ugovor o reosiguranju nije potreban za izvršenje ovog ugovora o nabavi, a ipak će na temelju ovakvog zahtjeva naručitelja biti isključeno iz postupka javne nabave kao ekonomski i financijski nesposobno. Također, osiguranje je strogo regulirana i nadzirana djelatnost koja između ostalog uključuje obvezu društva za osiguranje da jamstveni kapital održava iznad propisanih minimalnih razina, a koje su znatno više od razine potrebne za izvršenje ovog ugovora, upravo radi zaštite ugovaratelja osiguranja. Pritom, navodi žalitelj, na izvršenje te obveze pazi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga kao regulatorno tijelo pa propisivanje ovakvog uvjeta ekonomske i financijske sposobnosti, osim što je protivno ZJN 2016, zaista nije potrebno naručitelju.

U odgovoru na žalbu naručitelj u bitnome navodi da je postavio zahtjev kojim se osigurava minimalno sposoban natjecatelj. Naručitelj navodi da mu nije bila namjera ograničiti podnošenje zahtjeva za sudjelovanje, već želi osigurati da svi gospodarski subjekti imaju minimalne uvjete ekonomske i financijske sposobnosti kako bi bili sposobni izvršiti ugovor, a osobito u slučaju potrebe za isplatom visokih odšteta. Kako bi privukao što više gospodarskih subjekata naručitelj je u spornoj točki 4.2. podtočki 3. propisao da se u ovoj fazi nadmetanja od gospodarskih subjekata zahtijeva samo izjava vezana za reosiguranje, dok će ugovor o sklopljenom reosiguranju biti dužan dostaviti samo odabrani natjecatelj što ne ograničava niti jedan gospodarski subjekt da dostavi zahtjev za sudjelovanje. Navodi da je odredio reosigurateljno pokriće od 2.500.000,00 eura kao iznos koji pokriva visinu iznosa za jednu godinu važenja okvirnog sporazuma. Navodi da taj iznos traži zbog velikog broja osiguranika i preuzetih obveza i sigurnosti pružanja usluge čime se postiže stalan proces osiguranja što je neophodno za neprekidno funkcioniranje i nesmetan rad unutar sustava Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske. Nadalje, kao što naručitelj može zahtijevati dostavu jamstava za uredno ispunjenje ugovora od odabranog natjecatelja bez obzira na iznos vlastitog kapitala koji on ima (čak i ako je višestruko viši od vrijednosti ugovora) smatra da i nevezano za adekvatnost vlastitog kapitala gospodarskog subjekta naručitelj opravdano traži izjavu o reosigurateljnom pokriću. Navedeno reosiguranje traži se zbog vrste osiguranih rizika odnosno traženih uvjeta osiguranja koji su navedeni u točkama 2.1. i 2.5. dokumentacije o nabavi, a isti uključuje ako je nesretni slučaj nastao kao posljedica ratnog događanja, pobune, revolucije, sabotaže, terorizma, zarobljavanja i nasilja uslijed čega može doći do smrti ili trajnog invaliditeta, a što predstavlja veliki rizik za nastanak nesretnog slučaja (nezgode) i moguće nastale štete. Gospodarski subjekt traženim dokazom dokazuje svoju pouzdanost i potrebno iskustvo za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete za pružanje usluga osiguranja koja su predmet nabave. Zbog sigurnosti obavljanja usluge osiguranja u ovom postupku javne nabave naručitelj primjenjuje uvjete sposobnosti vezane uz predmet nabave definirane i u području obrane i sigurnosti. Područje djelovanja Oružanih snaga Republike Hrvatske se ima smatrati kao profesija visokog rizika, naročito u smislu Zakona o obrani (Narodne novine broj 73/13, 75/15, 27/16, 110/17, 30/18 i 70/19). Sukladno navedenom, navodi

naručitelj, postoji i povećana mogućnost od nesretnog slučaja (nezgode) te postoji i mogućnost isplata visokih šteta (naknada). Reosiguranje za naručitelja predstavlja kriterij kojim se naručitelj osigurava u slučaju isplate visokih odšteta, budući se radi o iznimno zahtjevnoj kategoriji osiguranika koja je po svojoj definiciji određena Zakonom o obrani.

Među strankama je, dakle, sporno je li naručitelj zakonito propisao zahtjev ekonomske i financijske sposobnosti u točki 4.2. podtočki 3. dokumentacije o nabavi.

U svrhu rješavanja spornog pitanja izvršen je uvid u navedenu točku 4.2 dokumentacije o nabavi (Uvjeti ekonomske i financijske sposobnosti i njihove minimalne razine) pa je utvrđeno da je naručitelj u podtočki 3. propisao da odabrani gospodarski subjekt mora tijekom trajanja okvirnog sporazuma i ugovora o javnoj nabavi imati zaključen ugovor o reosiguranju za usluge osiguranja od posljedica nesretnog slučaja u najmanjem iznosu od 2.500.000,00 eura.

U točki 4.6. dokumentacije o nabavi naručitelj je propisao dokumente kojima se dokazuje ispunjavanje kriterija za odabir gospodarskog subjekta pa je tako za ekonomsku i financijsku sposobnost, za sporni zahtjev iz podtočke 3. tražio dostavljanje izjave gospodarskog subjekta da će u trenutku potpisa ugovora dostaviti potvrdu reosiguratelja o reosiguranju za skupinu osiguranja koje su predmet ovog nadmetanja.

Prilikom ocjene ovog žalbenog navoda treba uzeti u obzir relevantni pravni okvir, odnosno konkretno, treba uzeti u obzir relevantne odredbe Pravilnika o sadržaju programa planiranog reosiguranja.

Člankom 1. tog Pravilnika propisano je da Pravilnik daje opće upute za izradu programa planiranog reosiguranja odnosno retrocesije, propisuje detaljnija pravila za izvještavanje o činjenicama i okolnostima koje su važne za procjenu adekvatnosti reosiguranja odnosno retrocesije društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

Člankom 2. stavkom 1. tog Pravilnika propisano je da će, u skladu s mjerama za upravljanje rizicima, društvo za osiguranje donijeti program planiranog reosiguranja odnosno društvo za reosiguranje donijet će program planirane retrocesije. Stavkom 2. tog članka propisano je da će društvo za osiguranje pokriti reosiguranjem onaj dio preuzetih osiguranih rizika koji prema tablicama maksimalnog pokrića prelaze samopridržaj odnosno vlastite udjele u kompenzaciji rizika. Stavkom 3. tog članka propisano je da će društvo za reosiguranje i društvo za osiguranje koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova reosiguranja pokriti retrocesijom onaj dio preuzetih osiguranih rizika koji prema tablicama maksimalnog pokrića prelaze samopridržaj odnosno vlastite udjele u kompenzaciji rizika. Stavkom 4. tog članka propisana je iznimka od stavka 2. na način da kod pojedinačnih ugovora o reosiguranju, samopridržaj društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje može biti manji nego u tablicama maksimalnog pokrića. Stavkom 5. tog članka propisano je da će društvo za osiguranje prihvatiti, za svaku poslovnu godinu, program planiranog reosiguranja. Stavkom 6. tog članka propisano je da će društvo za reosiguranje i društvo za osiguranje koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova reosiguranja prihvatiti, za svaku poslovnu godinu, program planirane retrocesije. Stavkom 7. propisana je iznimka od stavaka 5. i 6. na način da uprava treba revidirati program planiranog reosiguranja odnosno program planirane retrocesije i unutar poslovne godine ako se promjene okolnosti u kojima društvo posluje, ako se promijeni strategija preuzimanja rizika, odnosno ako se promijeni status reosiguratelja.

Iz citiranih podzakonskih odredbi nedvojbeno proizlazi da društvo za osiguranje pokriva reosiguranjem onaj dio preuzetih osiguranih rizika koji prema tablicama

maksimalnog pokrića prelaze samopridržaj odnosno vlastite udjele u kompenzaciji rizika, odnosno da su upravo osiguravajuća društva ta koja bi trebala određivati iznos za koji je potrebno reosiguranje, odnosno koji iznos viška rizika će se prenijeti, slijedom čega proizlazi da naručitelj ne može unaprijed znati za koji će iznos osiguravajućem društvu biti potrebno reosiguranje pa samim time niti ne može uvjetovati ekonomsku i financijsku sposobnost gospodarskog subjekta određivanjem iznosa ugovora o reosiguranju. Stoga je ovaj žalbeni navod ocijenjen osnovanim.

Žalitelj zaključno navodi da je naručitelj, određujući zahtjev tehničke i stručne sposobnosti kao u točki 4.3. dokumentacije o nabavi, počinio osobitu bitnu povredu odredaba postupka javne nabave iz članka 404. stavka 2. točke 7. ZJN 2016 jer su kriteriji za određivanje gospodarskog subjekta određeni protivno odredbama članka 256. stavaka 1., 3. i 5. ZJN 2016. Naručitelj je propisao da traži izvršenje ugovora koji su isti ili slični predmetu nabave, međutim, u nastavku navodi koji su to ugovori isti ili slični predmetu nabave te na taj način zapravo određuje popis usluga kojim gospodarski subjekti jedino mogu dokazati obavljanje iste usluge. Naime, pojašnjava žalitelj, predmet nabave određen je u točki 2.1. dokumentacije kao osiguranje vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane koji sudjeluju u operacijama potpore miru i ostala osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane od posljedica nesretnog slučaja (nezgode), a naručitelj je izričito odredio da će kao iste ili slične ugovore priznati bilo koje od osiguranja navedeno u točki 2.1. dokumentacije o nabavi i/ili osiguranje letaćkog osoblja od posljedica nesretnog slučaja i/ili osiguranje osoba koje rade na poslovima razminiranja od posljedica nesretnog slučaja i/ili kolektivno osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja. Dakle, navodi žalitelj, predmet nabave je kolektivno osiguranje osoba (za ovu svrhu irelevantno je kojih osoba) od posljedica nesretnog slučaja, a naručitelj će kao iste ili slične priznati isključivo ugovore koji se odnose na kolektivno osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja. Nesporno je da naručitelj u konkretnom slučaju nije propisao zahtjev sukladno članku 268. ZJN 2016, odnosno nije dozvolio dokazivanje iskustva na istim ili sličnim vrstama osiguranja, već isključivo na istoj vrsti osiguranja kao predmet nabave. Također, žalitelju je nesporno da je naručitelj time odredio uvjete sposobnosti uže od okvira koji postavlja ZJN 2016. Dakle, naručitelj samo deklarativno navodi da se tehnička i stručna sposobnost može dokazati dostavljanjem ugovora koji su slični predmetu nabave, dok faktički takve ugovore ne prihvaća. Upućuje na praksu Državne komisije (rješenje KLASA: UP/II-034-02/23-01/614 i KLASA: UP/II-034-02/18-01/658). Žalitelj smatra da je naručitelj prekršio načela tržišnog natjecanja i jednakog tretmana, ali i neopravdano određenim gospodarskim subjektima dao prednost odnosno stavio ih u nepovoljan položaj. Predmet nabave u ovom postupku su osiguranja koja su definirana i taksativno navedena članku 7. stavku 2. Zakona o osiguranju te se u naravi odnose na neživotna i životna osiguranja. Osim po njihovoj vrsti, navodi žalitelj, zakonodavac ne klasificira ugovore o osiguranju na ona koja bi bila više ili manje zahtjevnija za izvršiti pa gospodarski subjekt koji sklapa i ispunjava uslugu iz ugovora o neživotnom ili životnom osiguranju nema nikakve tehničke i stručne zapreke za uredno izvršenje usluga i u drugim vrstama ugovora o (ne)životnim osiguranjima.

Odgovarajući na žalbeni navod, naručitelj navodi da nije ograničio usluge iz predmeta nabave, nego je dao mogućnost da će se pod istim ili sličnim uslugama smatrati i usluge osiguranja koje ne uključuju ratni rizik. Iz navedenog proizlazi, navodi naručitelj, da ne traži da je gospodarski subjekt pružio točno određenu uslugu s točno određenim rizikom, nego daje mogućnosti kako je prethodno navedeno, što omogućuje da gospodarski subjekt time dokazuje odgovarajućim referencijama iz prije izvršenih

ugovora da ima dovoljnu razinu iskustva. Kolektivno osiguranje provodi se za vojne osobe, a sukladno Zakonu o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 73/13, 75/15, 50/16, 30/18 i 125/19), vojne osobe su djelatna vojna osoba, ročnik, kadet i pričuvnik te je za iste potrebno ugovoriti osiguranje od nesretnog slučaja (nezgode) uz primjenu Uredbe o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti. Osiguranje od nesretnog slučaja spada u neživotna osiguranja u smislu Pravilnika o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja (Narodne novine broj 23/16, 27/16, 42/19 i 142/22). Usluge osiguranja od nezgode člankom 5. tog Pravilnika uvrštene su unutar skupine neživotnih osiguranja u koje spada i osiguranje od nezgode točka 01, a člankom 7. tog Pravilnika navedeno je da 01 Osiguranje od nezgode uključuje ozljede na radnom mjestu i profesionalne bolesti, što naručitelj i traži popisom ugovora istih ili sličnih usluga, te na taj način gospodarski subjekt dokazuje da ima dovoljnu razinu iskustva za izvršenje ugovora. Također, naručitelj navodi da je odredio predmet nabave prema CPV 66512100-3, Usluge osiguranje od nezgode. U spomenutom Pravilniku je osiguranje od nezgode odvojeno od drugih vrsta osiguranja unutar skupine neživotnih osiguranja te su za osiguranje od nezgode zasebno propisane vrste rizika specifične za to osiguranje. Iz svega navedenog proizlazi, navodi naručitelj, da osiguranje od nezgode nije slično drugim osiguranjima. Gospodarski subjekt traženim dokazom dokazuje svoju pouzdanost i potrebno iskustvo za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete za pružanje usluga osiguranja koje su predmet nabave (usluga osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane koji sudjeluju u operacijama potpore miru i ostala osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane od posljedica nesretnog slučaja (nezgode)). Naručitelj je propisao ovakav zahtjev tehničke i stručne sposobnosti na temelju Uredbe o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti, a u skladu sa Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Ova vrsta osiguranja ima svoje specifičnosti, a naročito u smislu rizika i eventualnih posljedica nekog ratnog događanja, pobune, revolucije, sabotaže, terorizma, zarobljavanja i nasilja. Osobine samog poziva, a i uvjeti u kojim se osobe nalaze su izrazito visokog rizika i naručitelj ni na koji način ne može staviti traženo osiguranje u kontekst ostalog neživotnog osiguranja.

Među strankama je, dakle, sporno je li naručitelj zakonito propisao zahtjev tehničke i stručne sposobnosti u točki 4.3. dokumentacije o nabavi.

U svrhu rješavanja spornog pitanja izvršen je uvid u točku 2.1. gdje je propisano da predmet nabave obuhvaća uslugu osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane koji sudjeluju u operacijama potpore miru i ostala osiguranja vojnih osoba i djelatnika Ministarstva obrane od posljedica nesretnog slučaja (nezgode). Sukladno Zakonu o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, vojne osobe su djelatna vojna osoba, ročnik, kadet i pričuvnik. CPV je određen kao 66512100-3 — usluge osiguranja od nezgode. Dalje je navedeno da se nabava provodi za cjelokupni predmet nabave za sljedeća osiguranja:

- osiguranje vojnih osoba (neletačkog osoblja) i djelatnika Ministarstva obrane koji sudjeluju u operacijama potpore miru od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) i iznenadne smrti zbog bolesti, uključen ratni rizik,
- osiguranje vojnih osoba (letačkog osoblja) koji sudjeluju u operacijama potpore miru od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) i iznenadne smrti zbog bolesti, uključen ratni rizik,
- osiguranje vojnih osoba koji rade na poslovima razminiranja od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) i iznenadne smrti zbog bolesti,

- osiguranje vojnih osoba (letačkog osoblja) u koje se ubrajaju piloti, tehničari letaći, učenici srednjih škola koji dolaze na selekcijsko letenje i kadeti na letačkoj obuci od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) i iznenadne smrti zbog bolesti,

- kolektivno osiguranje djelatnih vojnih osoba, osiguranje dragovoljnih ročnika za vrijeme dragovoljnog vojnog osposobljavanja, osiguranje kadeta, osiguranje pričuvnika za vrijeme služenja u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske i ugovornih pričuvnika-vrhunskih sportaša za vrijeme angažiranosti u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) i iznenadne smrti zbog bolesti. Dalje su u nastavku navedeni osigurani iznosi po osobi. Također, naručitelj je propisao da u zahtjevu za sudjelovanje gospodarski subjekt/natjecatelj mora navesti da nudi cjelokupni predmet nabave - sve stavke (odnosno sve vrste osiguranja) kako je traženo dokumentacijom o nabavi. Pokriće osiguranja počinje danom koji je navedeno na polici osiguranja kao datum početka osiguranja, bez obzira na plaćanje premije osiguranja. Naručitelj zadržava pravo izmjene okvirnog sporazuma u slučaju potrebe za proširenjem uvjeta osiguranja u slučaju dodatnih operacijama. U tom slučaju sklopit će se dodatak okvirnom sporazumu sukladno člancima 314. do 321. ZJN 2016. Naručitelj je dalje propisao da se nesretnim slučajem smatra svaki iznenadni i od volje osiguranika nezavisni događaj koji, djelujući uglavnom izvana i naglo na tijelo osiguranika, ima za posljedicu njegovu smrt, potpuni ili djelomični invaliditet, privremenu nesposobnost za rad ili narušavanje zdravlja koje zahtijeva liječničku pomoć. Nesretnim slučajem smatraju se naročito sljedeći događaji: gaženje, sudar, udar kakvim predmetom ili o kakav predmet, udar električne struje ili groma, pad, okliznuće, survavanje, ranjavanje oružjem ili raznim drugim predmetima ili eksplozivnim materijama, ubod kakvim predmetom, udar ili ujed životinje i ubod insekta. Nesretnim slučajem smatra se i sljedeće: trovanje hranom ili kemijskim sredstvima iz neznanja osiguranika osim u slučaju profesionalnih bolesti; infekcija ozljede prouzročene nesretnim slučajem; trovanje zbog udisanja plinova ili otrovnih para, osim u slučaju profesionalnih bolesti; opekline vatrom ili elektricitetom, vrućim predmetom, tekućinama ili parom, kiselinama, lužinama i sl.; davljenje i utapanje; gušenje ili ugušenje zbog zatrpavanja (zemljom, pijeskom i sl.); istegnuće mišića, iščašenje, uganuće, prijelom kostiju koji nastanu uslijed naglih tjelesnih pokreta ili iznenadnih naprezanja izazvanih nepredviđenim vanjskim događajima ukoliko je to nakon ozlijede utvrđeno u bolnici ili drugoj zdravstvenoj ustanovi; djelovanje svjetlosti, sunčanih zraka, temperature ili lošeg vremena, ako im je osiguranik bio izložen neposredno uslijed jednog prije toga nastalog nesretnog slučaja ili se našao u takvim nepredviđenim okolnostima koje nije mogao spriječiti ili im je bio izložen radi spašavanja ljudskog života; djelovanje rendgenskih ili radijskih zraka, ako nastupi naglo ili iznenada, osim u slučaju profesionalnih bolesti. Posebni uvjeti osiguranja: nesretni slučaj nastao kao posljedica ratnog događanja, pobune, revolucije, sabotaže, terorizma, zarobljavanja i nasilja uslijed čega može doći do smrti ili trajnog invaliditeta - za sve države, nesretni slučaj nastao kao posljedica rizika sporta i sportske rekreacije uključujući i padobranstvo, nesretni slučaj nastao kao posljedica ujeda životinje ili uboda insekta ako je takvim ubodom prouzročena infektivna bolest (samo za vojne osobe i djelatnike Ministarstva obrane koji sudjeluju u operacijama potpore miru i za vojne osobe koje rade na poslovima razminiranja). Polica osiguranja za vojne osobe i djelatnike Ministarstva obrane za vrijeme operacije potpore miru vrijedi i ukoliko za vrijeme boravka nesretni slučaj nastane zbog ratnih događanja, pobune, revolucije, sabotaže, terorizma, zarobljavanja i nasilja, a uslijed čega može doći do smrti ili trajnog invaliditeta osiguranika. Polica osiguranja za vojne osobe i djelatnike Ministarstva obrane za vrijeme operacije potpore miru vrijedi pri upravljanju ili sudjelovanju u

upravljanju bilo kojom vrstom prometnih sredstava te uređajima koji imaju prijevoznu namjenu uz posjedovanje propisane i važeće javne ili vojne isprave o pravu na upravljanje sredstvima. Uvjetima definiranim ovom dokumentacijom o nabavi stavljaju se izvan snage odredbe Općih, Posebnih i Dopunskih uvjeta kojima je eventualno ograničeno i/ili isključeno pokrivanje kako je definirano u dokumentaciji o nabavi. Ukoliko su bilo koje odredbe Općih, Posebnih i Dopunskih uvjeta osiguravatelja povoljnije od onih navedenih u ovoj dokumentaciji o nabavi, primjenjuju se one povoljnije za naručitelja.

U spornoj točki 4.3. dokumentacije o nabavi naziva Uvjeti tehničke i stručne sposobnosti u skladu s ZJN 2016 i Uredbom o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti, propisano je da gospodarski subjekt mora dokazati da ima dovoljnu razinu iskustva za izvršenje ugovora o javnoj nabavi što dokazuje popisom usluga, pruženih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom 4 (četiri) godine koje prethode toj godini. Gospodarski subjekt mora dokazati da je u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom 4 (četiri) godine koje prethode toj godini uredno izvršio ugovore o pružanju usluge koje su iste ili slične predmetu nabave, čiji je ukupan iznos najmanje u visini 3/4 procijenjene vrijednosti nabave, ovisno o datumu osnivanja ili početka obavljanja djelatnosti gospodarskog subjekta. Pod istim ili sličnim pruženim uslugama naručitelj će smatrati slijedeće: bilo koje od osiguranja navedeno u točki 2.1. dokumentacije o nabavi i/ili osiguranje letačkog osoblja od posljedica nesretnog slučaja i/ili osiguranje osoba koje rade na poslovima razminiranja od posljedica nesretnog slučaja i/ili kolektivno osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja. Gospodarskom subjektu je dozvoljeno dostaviti popis ugovora koji sadržava najviše pet ugovora kojima dokazuje ovaj uvjet. Popis ugovora sadržava naziv usluge osiguranja, vrijednost usluge osiguranja, datum te naziv druge ugovorne strane. Naručitelj navedeni popis ugovora traži zbog velikog broja osiguranika i preuzetih obveza, sigurnosti pružanja usluge čime se postiže stalan proces osiguranja što je neophodno za neprekidno funkcioniranje i nesmetani rad unutar sustava Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske te gospodarski subjekt traženim dokazom dokazuje svoju pouzdanost i potrebno iskustvo za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete za pružanje usluga osiguranja koja su predmet nabave. Zbog sigurnosti obavljanja usluge osiguranja u ovom postupku javne nabave javni naručitelj primjenjuje uvjete sposobnosti vezane uz predmet nabave definirane u području obrane i sigurnosti. Republika Hrvatska preuzela je obvezu sudjelovanja u operacijama potpore miru koje obuhvaćaju i ratni rizik. Preuzete obveze temelje se na zakonu, međunarodnim sporazumima i drugim aktima koje su usvojili Hrvatski sabor, Predsjednik RH, Vlada RH, te dokumentima Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO), Europske unije i drugih međunarodnih organizacija kojima je RH pristupila.

U točki 4.6. dokumentacije o nabavi naručitelj je propisao dokumente kojima se dokazuje ispunjavanje kriterija za odabir gospodarskog subjekta pa je tako za tehničku i stručnu sposobnost tražio dostavljanje popisa ugovora, sukladno traženim podacima iz točke 4.3. dokumentacije o nabavi.

Člankom 69. stavkom 1. Uredbe o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti propisano je da naručitelj može odrediti kriterije za odabir gospodarskih subjekata u postupku javne nabave sukladno odjeljku B poglavlja 4. glave III. dijela drugog ZJN 2016.

Članak 71. iste Uredbe propisuje dodatne dokaze tehničke i stručne sposobnosti (osim onih propisanih člankom 268. ZJN 2016).

Međutim, ovdje se ne radi o dodatnim dokazima koji se mogu tražiti sukladno članu 71. Uredbe, već u pogledu traženog dokaza tehničke i stručne sposobnosti treba primijeniti odredbe ZJN 2016.

Tako je člankom 256. ZJN 2016 propisano da se kriteriji za odabir gospodarskog subjekta u postupku javne nabave mogu odnositi i na tehničku i stručnu sposobnost. Javni naručitelj smije kao uvjete sposobnosti gospodarskog subjekta u postupku javne nabave odrediti samo kriterije za odabir iz stavka 1. ovoga članka u skladu s odredbama Odjeljka C, Poglavlja 4. Zakona. Stavak 3. te stavak 4. članka 256. ZJN 2016 propisuju da prilikom određivanja kriterija za odabir iz stavka 1. istog članka javni naručitelj smije zahtijevati samo minimalne razine sposobnosti koje osiguravaju da će gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavi, odnosno da svi uvjeti sposobnosti moraju biti vezani uz predmet nabave i razmjerni predmetu nabave, odnosno grupi predmeta nabave ako je predmet podijeljen na grupe.

Članak 259. stavak 1. ZJN 2016 nadalje propisuje da javni naručitelj može odrediti uvjete tehničke i stručne sposobnosti kojima se osigurava da gospodarski subjekt ima potrebne ljudske i tehničke resurse te iskustvo potrebno za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete, a osobito zahtijevati da gospodarski subjekt ima dovoljnu razinu iskustva, što se dokazuje odgovarajućim referencijama iz prije izvršenih ugovora.

Iz citiranih odredbi proizlazi da su kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti), pa tako i uvjeti tehničke i stručne sposobnosti, propisani kao fakultativni, a ne kao obvezni kriteriji, ali u slučaju da ih naručitelj propisuje u dokumentaciji o nabavi, smije ih odrediti samo u skladu s Odjeljkom B. Poglavlja 4. Zakona o javnoj nabavi i smije zahtijevati samo minimalne razine sposobnosti te moraju biti vezani uz predmet nabave i razmjerni predmetu nabave.

Pobliže je člankom 268. stavkom 1. točkom 3. ZJN 2016 određeno da se tehnička i stručna sposobnost gospodarskog subjekta, u skladu s prirodom, količinom ili važnosti, i namjenom radova, robe ili usluga, može dokazati s jednim ili više sljedećih dokaza: popis glavnih usluga pruženih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri godine koje prethode toj godini. Popis iz stavka 1. točaka 2. i 3. članka 268. sadržava vrijednost robe ili usluga, datum te naziv druge ugovorne strane. U smislu članka 268. stavka 5. ZJN 2016 smatra se da je uvjet tehničke i stručne sposobnosti gospodarskog subjekta iz stavka 1. točaka 1., 2. ili 3. istog članka vezan uz predmet nabave ako su radovi, roba ili usluge isti ili slični predmetu nabave, odnosno grupi predmeta nabave ako je predmet podijeljen na grupe.

Dakle, iz citiranih odredbi ZJN 2016 proizlazi da je uvjet tehničke i stručne sposobnosti u pogledu referenci iz prijašnjih ugovora vezan uz predmet nabave ako su usluge iste ili slične predmetu nabave.

Iako je naručitelj u točki 4.3 dokumentacije o nabavi propisao da gospodarski subjekt mora dokazati da je u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom četiri godine koje prethode toj godini uredno izvršio ugovore o pružanju usluge koje su iste ili slične predmetu nabave, čiji je ukupan iznos najmanje u visini 3/4 procijenjene vrijednosti nabave, ovisno o datumu osnivanja ili početka obavljanja djelatnosti gospodarskog subjekta, naručitelj daljnjim propisivanjem u točki 4.3. zahtijeva popis ugovora odnosno dokazivanje da je gospodarski subjekt u traženom razdoblju pružio usluge bilo kojeg od osiguranja navedenog u točki 2.1. dokumentacije o nabavi i/ili osiguranje letačkog osoblja od posljedica nesretnog slučaja i/ili osiguranje osoba koje rade na poslovima razminiranja od posljedica nesretnog slučaja i/ili kolektivno osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, na koji način je naručitelj zapravo odredio da gospodarski subjekti moraju popisom ugovora dokazati obavljanje iste

usluge - kolektivnog osiguranja osoba od posljedica nesretnog slučaja, što je u suštini predmet ove javne nabave. Dakle, u tom dijelu naručitelj ne prihvaća, odnosno isključuje mogućnost dokazivanja tehničke i stručne sposobnosti popisom i sličnih usluga budući traži istu vrstu osiguranja ovom predmetu nabave. Ovo tijelo ne prihvaća argumentaciju i tumačenje naručitelja prema kojem bi se sličnost kod propisivanja tehničke i stručne sposobnosti kod iste vrste osiguranja unutar skupine neživotnih osiguranja mogla propisivati i ocjenjivati na način da se sličnim smatraju usluge unutar iste vrste osiguranja samo u odnosu na druge osigurane osobe i vrstu rizika.

Stoga je ocjena ovog tijela da je naručitelj propisivanjem predmetnog zahtjeva u točki 4.3. dokumentacije o nabavi postupio protivno odredbi članka 256. stavka 4. ZJN 2016 pa je žalbeni navod osnovan.

Postupajući po službenoj dužnosti temeljem članka 404. ZJN 2016, a u odnosu na osobito bitne povrede postupka javne nabave iz članka 404. stavka 2. toga Zakona, ovo državno tijelo nije utvrdilo postojanje osobito bitnih povreda.

Slijedom svega naprijed navedenog, temeljem odredbe članka 425. stavka 1. točke 4. ZJN 2016, odlučeno kao u točki 1. izreke ovog rješenja. Naručitelj će u nastavku postupka postupiti sukladno odredbama članka 419. ZJN 2016.

Žalitelj je postavio zahtjev za naknadom troškova žalbenog postupka u iznosu od 49.410,62 eura, na ime plaćene naknade za pokretanje žalbenog postupka.

Članak 431. stavak 2. ZJN 2016. propisuje da Državna komisija odlučuje o troškovima žalbenog postupka, određuje tko snosi troškove žalbenog postupka i njihov iznos te kome se i u kojem roku moraju platiti. Stavak 3. tog članka propisuje da je stranka, na čiju je štetu žalbeni postupak okončan dužna protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su joj nastali sudjelovanjem u žalbenom postupku.

S obzirom na to da je žalba osnovana, osnovan je i žaliteljev zahtjev za naknadom troškova žalbenog postupka pa je žalitelju priznat trošak na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od 49.410,62 eura, na temelju članka 430. a stavka 1. točke 2. ZJN 2016.

S obzirom na navedeno, a na temelju ovlaštenja iz članka 425. stavka 1. točke 6. ZJN 2016, odlučeno kao pod točkom 2. izreke ovog rješenja.

Naručitelj je sukladno odredbi članka 425. stavka 6. ZJN 2016 obvezan postupiti sukladno izreci odluke Državne komisije, najkasnije u roku od 30 dana od dostave izvršne odluke, pri čemu je vezan pravnim shvaćanjem i primjedbama Državne komisije.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave rješenja na internetskim stranicama Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave. Tužba se predaje neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava.

PREDSJEDNICA

Maja Kuhar

